

FREISTATA LEFAPHA LA POLOKO YA MATLOTLO A MMUSO WA PROVENSE YA FREISTATA

BUKANA YA TATAISO NTSHETSOPELE YA MOLAO WA PHIHLELLO YA LESEDI, 2000 (MOLAO 2 WA 2000)

PONELOPELE YA LEFAPHA

Molekane wa hao bolaoding ba ditjhelete le tshebetsong e ntle sekthareng ya setjhaba, molemong wa bophelo bo botle ba bohle, Freistata.

MAIKEMISETSO A LEFAPHA

Ho kenya motjheng bolaodi ba ditjhelete bo makgethe le puso e lokileng

Letona ke Mme G Brown
Hlooho ya Lefapha ke Mme MA Sesing

A. DINTLHA TSA KGOKAHANO

Mohlanka wa Lesedi

Mme MA Sesing

Aterese: Tsebo Building
29495 Fichardt Street
BLOEMFONTEIN
9301

Aterese ya Poso: Private Bag X20537
BLOEMFONTEIN
9300

Mohala: (051) 405-4443
Fekse: (051) 403-3756
Emeili: [OfficeManager@treasury.fs.gov.za/](mailto:OfficeManager@treasury.fs.gov.za)
Ceo.secretary@treasury.fs.gov.za

Motlatsamohlanka wa Lesedi

Mong. SB Mhlambi

Aterese: Room 401, 4th Floor
Fidel Castro Building
55 Miriam Makeba Street
BLOEMFONTEIN
9301

Aterese ya Poso: Private Bag X20537
BLOEMFONTEIN
9300

Mohala: (051) 405-4072
Imeili: smhlambi@treasury.fs.gov.za

B. TATAISO YA KAROLO 10

Molaodi wa Lesedi o lokela ho ntjhafatsa bukana ya tataiso e hlophisitsweng ke Khomishene ya Ditokelo tsa Botho. Dipotso tse mabapi le bukana ena di ka lebiswa ho:

Molaodi wa Lesedi (Afrika Borwa):
Moahong wa JD, Seterateng sa 27 sa Stienmens, Braamfontein, Johannesburg, 2001
PO Box 31533, Braamfontein, Johannesburg, 2017

Imeili bakeng sa dipotso tse akaretsang infoereg@justice.gov.za

C. PHIHLELLO YA DIREKOTO TSA LEFAPHA

(a) Dihlooho le dihlopha tsa direkoto

Dihlooho le dihlopha tsa direkoto tsa Lefapha di kenyeletsa tse latelang:

- Metsotso ya dikopano
- Melaetsa e badilweng ke Letona le basebetsi ba bang
- Diwekeshopo le diseminara
- Ditlaleho
- Dibuka
- Ditletlebo tse fumanweng
- Phatlalatso ya ditaba
- Maano
- Direkoto tsa khiro
- Maano a theko
- Ditekanyetso tsa ditjhelete
- Meralo ya merero
- Ditokomane tsa kopo tsa MTEF
- Ditokomane tsa theko

(b) Kopo ya lesedi

(i) Direkoto tse ipepesang ka botsona

Lenane le latelang le teka direkoto tse fumanehang ka mokgwa wa boiketsi, le mokgwa oo di ka fihlellwang ka ona:

DI A FUMANEHA MOLEMONG WA HO ETSA DIKHOPI	
Ditlaleho tsa Selemo	E fumaneha le websaeteng ena (freestateonline.fs.gov.za)
	*Dikhophi di ka fumaneha ha di koptjwa ho Motlatsamohlanka wa Lesedi.

(ii) Tsamaiso ya kopo bakeng sa dikopo tse ding

- Ya etsang kopo o tshwanela ho fumantshwa rekoto ya Lefapha ha feela a latela tsena tse latelang:
 - Metjha yohle ya dikopo e Molaong e mabapi le kopo ya phumantsho ya rekoto eo mme phumantsho ya rekoto eo e sa ka ya hanwa ka mabaka afe kapa afe a kgano a boletsweng molaong. Ho ka ikopanngwa le Motlatsamohlanka wa Lesedi bakeng sa ho fana ka lesedi le fetang mona mabapi le mabaka a kgano.
 - Ya etsang kopo o tshwanela ho sebedisa foromo e fumahenang Gazeteng.
- Ya etsang kopo o tshwanela ho bontsha hore kopo ke ya khophi ya rekoto kapa o batla ho balla rekoto eo dikantorong tsa Motlatsamohlanka wa Lesedi.
- Kapa, ha rekoto e se tokomane, e ka shejwa ka mokgwa oo a kopileng ho e bona ka ona, ha ho kgonahala.
- Ha motho a etsa kopo ka mokgwa o itseng, o tshwanela ho fumantshwa rekoto ka ona mokgwa oo a kopileng ka ona. Ha kopo eo e dumellwa, ha a tshwanela ho itshunya ho sa hlokahale tsamaisong ya Lefapha, kapa a senye rekoto eo, kapa a itshunyatshunye ditokelong tsa bongodi tseo e seng tsa Mmuso. Ha a sa fumantshwe rekoto eo ka mokgwa oo a kopileng ka ona empa a e fumantshwa ka mokgwa o mong, tefello ha e a tshwanela ho feta ya mokgwa o kopilweng pele.
- Ha eba, hodima a filwe karabo ya kopo ya rekoto ka lengolo, ha motho ya entseng kopo a batla ho arajwa ka tsela enngwe, mohlala, ka mohala, sena se lokela ho hlahoswa.

- Ha motho a etsa kopo lebitsong la motho e mong, o tshwanela ho fana ka maemo ao ho etswang kopo ka ona.
- Ha ya entseng kopo a sa kgone ho bala kapa ho ngola, kapa a sa itekanela, a ka etsa kopo ya rekoto ka molomo. Motlatsamohlanka wa Lesedi o tshwanela ho tlatsa foromo lebitsong la ya etsang kopo mme a mo fe khophi ya yona.
- Ho ya ka Molao, mefuta e mmedi ya ditefello e tshwanela ho lefshwa; e leng tefello ya kopo ya rekoto le ya phumantsho ya rekoto. Lesedi la akhaonto ya banka le nomoro ya referense di ka fumaneha ho Motlatsamohlanka wa Lesedi. Ya etsang kopo o tshwanela ho tsebiswa le hore Letona le fane ka taelo ya hore dihlopha tse itseng tsa batho di seke tsa lefiswa tefello ya phumantsho ya direkoto, mme a ka fumana lesedi le fetang mona mabapi le ditaello tsena ho tswa ho Motlatsamohlanka wa Lesedi.
- Ya etsang kopo ya rekoto o tshwanela ho lefa tefello e hlokehang.
- Motlatsamohlanka wa Lesedi o tshwanela ho tsebisa ya etsang kopo ka lengolo la temoso, le mo kopang ho lefa tefello e seng e boletswe (ha eba e le teng) pele a ka tswela pele ka kopo eo.
- Ya etsang kopo ya rekoto a ka etsa boipiletso ka hare, ha ho tshwaneleha, kapa a etsa kopo lekgotleng la dinyewe kgahlano le tefello ya kopo eo.
- Ka mora hore Motlatsamohlanka wa Lesedi a etse qeto mabapi le kopo eo, ya etsang kopo o tshwanela ho tsebiswa ka qeto eo ka mokgwa o kopilweng ke yena.
- Ha kopo e dumelletswa, tefello ya phumantsho ya rekoto e tshwanela ho lefshwa bakeng sa ho batlana le rekoto eo, ho e hlophisa, ho e hlahisa, le bakeng sa nako e fetileng dihora tse behetsweng ho batlana le ho hlophisa rekoto eo, bakeng sa ho pepeswa. Ditefello di hlophiswa le ho behwa ke lekgotla la phethahatso.

D. DITSHEBELETSO TSE FUMANTSHWANG SETJHABA

Sepheo sa Lefapha ha se ho fana ka ditshebeletso setjhabeng feela. Ditshebeletso tsa lefapha ke tse latelang:

- Tshebediso ya Tjhelete ya Provense le Taolo ya Kuno
- Taolo ya Tjhelete e Kenang le e Tswang
- Mmuso wa Lehae le Taolo ya Thepa ya Setjhaba

- Taolo ya Tlhophiso ya Tshebetso
- Bolaodi bo Ikarabellang ba Provense
- Tsamaiso ya tsa Meputso
- Metjha ya tsa Ditjhelete
- Taolo ya mesebetsi e kgabahanyang, lebitsong la Provense
- Thuso dimmasepaleng
- Theko Proveng

E. POPEHO YA LEFAPHA HO YA KA DITHEO TSA LONA

Lefapha le na le mananeo a latelang, e leng:

1. Lenaneo la 1: Tsamaiso

Lenaneo lena le fana ka boetapele, moralo wa taolo ho ya ka molao, melawana le maano ekasitana le ho nnetefatsa hore ho na le tshehetso e loketseng mananeong a mang kaofela.

2. Lenaneo 2: Taolo ya Disebediswa e Tswellang

Ho fana ka dikeletso tsa boprofeshinale le ho tshehetsa LETONA la ditjhelete Tlhahlobong ya Ditjhelete tsa Provense, Maano a Lekgetho, Ditjhelete tsa Setjhaba le Bolaodi ba Ditekanyetso tsa Ditjhelete tsa Selemo le Selemo

3. Lenaneo 3: Taolo ya Thepa

Ho ntshetsapele bolaodi bo phethahetseng ba thepa le maikarabello

4. Lenaneo 4: Puso ya Ditjhelete

Ho ntshetsapele le ho matlafatsa tsamaiso ya ditjhelete mmusong wa provense

5. Lenaneo 5: Bolaodi ba Ditjhelete tsa Dimmasepala

Ho tshehetsa le ho ntshetsapele boiqobelo ba Molao wa Bolaodi ba Ditjhelete tsa Dimmasepala

F. DITLHOPHISO TSA HO DUMELLA SETJHABA HO BA LE SEABO HO RALWENG HA LEANO LE TSHEBEDISO YA MATLA

1. Matsholo, jj a hlophiswa kgafetsa Provense ka bophara. Sepheo ke ho bopa kopano le tshebedisano mmoho pakeng tsa mmuso wa provense le baahi, ho hlalosa le ho ikarabela ho tsa maano, mananeo le diprojeke.
2. Ho ya ka Molao le Ditaolo tsa Lekgotla la Phethahatso la Provense, Molao o phatlalatswa ho baahi bakeng sa diphehiso le ditshisinyo tsa setjhaba pele o ka thehwa. Baahi ba fuwa monyetla wa ho ngola dipehelo tsa bona kapa ho hlahella ka pela dikomiti tsa mesebetsi e fapaneng.

3. Melao e fapaneng ya provense e dumella baahi ho thonya ditho tse tla sebetsa dikomiti tse itseng. Baemedi bana ba ka fehlella diqeto tse tla nkwa.
4. Ha ho ralwa melawana, baahi le bona ba memelwa ho tla tshwaela ditabeng tse amang ditokelo tsa bona, ho ya ka Molao wa Ntshetsopele ya Tsamaiso ya Toka wa 2000.
5. Hlasela-TV e hasetswa boemafofane, dipetlele le dibakeng tse ding tsa setjhaba moo lesedi le mabapi le tsa mmuso wa provense le fuwang baahi teng.
6. Baphatlalatsi ba ditaba ba sebedisetswa ho fana ka lesedi ho baahi.

G. DITHAROLLO TSE TENG HA DIPEHELO TSA MOLAO ONA DI SA LATELWE

Ya etsang kopo a ka etsa boipiletso ba ka hare kgahlano le qeto ya Motlatsamohlanka wa Lesedi ho Setho sa Legkotla la Phethahatso kapa motho ya kgethilweng ke Setho sa Lekgotla la Phethahatso, pele matsatsi a 60 a feta. Boipiletso bo tshwanela ho romelwa Kantorong ya Motlatsamohlanka wa Lesedi, eo, ho ya ka molao, a tshwanelang ho e fetisetsa ho Lekgotla la tsa Boipiletso. Ya etsang kopo a ka tletleba ho Molaodi wa Lesedi ka mora hore a hlolehe fumane thuso ya ka hare. Tletlebo e tlamehile ho kenngwa pela matsatsi a 180 a feta ka morao ha qeto e nkilweng. Ho feta moo, motho ya etsang kopo a ka etsa kopo ya thuso e loketseng ho lekgotla la dinyewe ka mora hore a hlolehe ho fumana thuso ya tsamaiso ya ka hare. Ho na le pehelo ya ditefello bakeng sa tshebetso ena.

H. HO SEBETSANA LE LESEDI LA LEKUNUTU

1. Morero wa tshebediso ya lesedi la lekunutu

- (a) Ho laola ditshebeletso tsa basebetsi;
- (b) Ho laola phumantsho/ditheko le ditjhelete tsa Lefapha;
- (c) Ho laola tshebetso ya dibasari bakeng sa baithuti ba ka hare le kante ho naha;
- (d) Ho laola phihlello kapa ho kena diofising tsa Lefapha;
- (e) Ho bokella lesedi la mokgwa wa dikgokahanyo e le ho ikopanya le ho buisana le bankakarolo;
- (f) Ho nnetefatsa boitsebiso e le ho kgothaletsa tsamaiso e ntle le phumano le thibelo ya bobodu, tlolo ya molao, manyofonyofo kapa tshebetso e sa lokang;
- (g) Bakeng sa mabaka a bohlokisi le a poloko direkotong;
- (h) Ho tlaleha ho dikomiti tsa boleko le mafapha a mmuso boemong ba naha;
- (i) Ho boloka lesedi la dipalopalo bakeng sa dipatlisiso;
- (j) Mabapi le dinyewe tsa molao le dikeletso tsa molao

Lefapha le tla sebedisa lesedi lena la lekunutu feela ka mabaka ao le nketsweng ona le ao ho dumellanweng ka ona le monga lona. Ho feta moo, ha ho hlokeha, lesedi la hao le tla bolokwa bakeng sa mabaka a amanang le molao, bohlakisi kapa dipatlisiso.

2. Ho phatlalatswa ha lesedi

Lefapha le ka phatlalatsa lesedi la lekunutu ho bafani ba ditshebeletso ba tlisang dihlahiswa kapa ditshebeletso tse itseng, mohlala, ho elwa hloko phomolo ya bofokodi ya nakwana kapa ditshebeletso tsa lesedi la theknoloji. Lefapha le dumella ho kengwa ha dipehelo ka tumellano le bafani ba ditshebeletso ho laola lekunutu la lesedi.

Ho feta moo, Lefapha le ka fana ka lesedi lena la lekunutu ho dikomiti tsa boleko, mafapha a mmuso a naha, bohlakisi ba kantle, ba ikarabellang ka ditjhelete tsa dipenshene, ditho tsa komiti ya bohlakisi le makala a phethahatso ya molao.

Lefapha le kanna la phatlalatsa lesedi la lekunutu:

- (a) Moo ho hlokehang kapa ho nale tokelo ya ho phatlalatsa lesedi lena ho latela molao kapa ka taelo ya lekgotla la dinyewe;
- (b) Ho latela Molao wa Kgothaletso ya Phihlelo ya Lesedi, wa 2000 (Molao wa 2 wa 2000). Ba etsang dikopo ba lokela ho latela melawana ya dikopo ho latela Tataiso ya PAIA e teng websaeteng kapa ba ikopanye le Mohlanka wa Lesedi kapa Motlatsa-mohlanka wa Lesedi. Kopo ya phihlelo ya mofuta o jwalo e tla lokela ho lefella tjhelete e loketseng;
- (c) Moo ho hlokehang ho sireletsa ditokelo tsa Lefapha.

3. Phallo ya lesedi kantle ho meedi

Ka maikemisetso a ho tshehetsa mananeo a Lefapha a matjhaba a dibasari, lesedi la lekunutu la baithuti le ka arolelanwa le lefapha la ditaba tsa matjhaba, Matlo a boemedi, Diyuvesithi, Bafani ba Ditshebeletso ba fanang ka ditshebeletso tsena ho baithuti. Ho feta mona, lesedi la lekunutu la basebetsi le basebetsi ba dipolotiki ba tshwereng ofisi le ka arolelanwa le Lefapha la Ditaba tsa Matjhaba, Matlo a boemedi, Bafani ba Ditshebeletso ha batho ba mofuta o jwalo ba tswela kantle ho naha ka ditaba tsa mosebetsi. Tumello ho tswa ho batho bao e lokela ho fumanwa.

4. Tshireletso ya lesedi

Lefapha le lokela ho fana ka tshireletso e lekaneng bakeng sa ho thibela lesedi lena ho fihlellwa le ho sebediswa ke mang kapa mang ntle le tumello. Ka hoo, Lefapha le itlamme ho lekolabotjha mekgwataolo ya tshireletso le mekgwa e amanang ho nnetefatsa hore lesedi lena la lekunutu le dula le sireletsehile. Se latelang se bohlokwa/ntlheng ena:

- (a) Tshireletso ya sebaka
- (b) Tshireletso ya khomputa le marangrang
- (c) Tsamaiso ya direkoto
- (d) Dipatlisiso tsa diketsahalo tsa tshireletso
- (e) Ho kenyelletswa ha dipehelo ka hara dikontraka ho laola lekunutu la lesedi

5. Tokiso ya lesedi

Batho ba ka kopa ho ntjhafatsa, ho lokisa kapa ho hlakola lesedi lefe kapa lefe la lekunutu. Lefapha le tla hloka bonyane khopi ya Tokomane/Karete ya boitsebiso e nnetefaditsweng ho nnetefatsa boitsebiso ba motho ya kopang, pele ho ka etswa diphethoho tsa mofuta ofe kapa ofe dintlheng tsa lesedi la hae la lekunutu, ha ho hlokeha kapa molao o dumela. Lefapha le sebetsa ka thata ho nnetefatsa hore lesedi la lekunutu le nepahetse le ho bolokeha ka nako tsohle.

I. HO NTJHAFATSA LESEDI LA BUKANA ENA

Ha ho hlokeha, Lefapha le tla ntjhafatsa lesedi la bukana ena.

J. PHUMANEHO YA BUKANA

Bukana ya Lefapha e fumaneha ka mokgwa o latelang:

- Khopi ka puo tse tharo tsa semmuso (Sesotho, English le Afrikaans) e tla fuwanwa Ofising ya Motlatsa-mohlanka wa Lesedi.

- Bukana ena e fumaneha websaeteng ya Lefapha ho freestateonline.fs.gov.za.